

TÁC ĐỘNG CỦA DỰ TRỮ BẮT BUỘC ĐẾN SẢN LƯỢNG VÀ LẠM PHÁT TẠI VIỆT NAM GIAI ĐOẠN 2000-2014

Ngày nhận: 17/9/2015
Ngày nhận lại: 02/11/2015
Ngày duyệt đăng: 10/01/2016
Mã số: 01+02-16-73

Đặng Thị Quỳnh Anh (*)
Trần Tuấn Vinh (**)

Tóm tắt: Các công cụ thường được sử dụng bởi các ngân hàng trung ương (NHTW) trong việc thực hiện chính sách tiền tệ (CSTT) gồm: dự trữ bắt buộc (DTBB), nghiệp vụ thị trường mở và chính sách chiết khấu. Trong đó, DTBB là một công cụ đầy quyền lực, có tác động mạnh đến tổng cung tiền. Bài viết sử dụng chỉ tiêu RSI (Requirement Step Index) để đo lường sự thay đổi của công cụ DTBB và kiểm định tác động của việc thay đổi DTBB đến hai mục tiêu chính của CSTT là sản lượng và lạm phát. Kết quả cho thấy việc thay đổi DTBB có tác động mạnh đến lạm phát và yếu hơn đối với sản lượng. Ngược lại, nhà điều hành CSTT cũng có phản ứng mạnh khi có những biến động của chỉ số giá tiêu dùng.

Từ khóa: Dự trữ bắt buộc, cung tiền, sản lượng, lạm phát, chính sách tiền tệ.

Đặt vấn đề

DTBB là số dư tiền gửi tối thiểu mà các tổ chức tín dụng được yêu cầu duy trì tại NHTW. Việc thay đổi DTBB sẽ thay đổi nhu cầu về thanh khoản trong hệ thống ngân hàng, từ đó sẽ ảnh hưởng đến các mục tiêu quan trọng của nền kinh tế như lãi suất, sản lượng, lạm phát, đầu tư, thị trường chứng khoán... NHTW có thể điều chỉnh tỷ lệ DTBB để điều tiết khả năng mở rộng tín dụng và cho vay của hệ thống ngân hàng, làm tăng hoặc giảm chi phí hoạt động của các ngân hàng thương mại (NHTM), từ đó tác động đến tăng trưởng tín dụng, sản lượng và lạm phát.

Mặc dù là một công cụ quyền lực trong điều tiết cung tiền nhưng theo tìm hiểu của nhóm tác giả thì vẫn chưa có nhiều nghiên cứu riêng về tác động của công cụ DTBB đến mục tiêu của CSTT, nhất là nghiên cứu định lượng ở Việt Nam. Một số nghiên cứu của Nguyễn Quách Minh Hồng (2010), Long Nhi (2010) mới chỉ đề cập và phân tích việc sử dụng các công cụ trong điều hành CSTT bao gồm cả

DTBB. Nghiên cứu của Nguyễn Thị Nhung (2011) đề cập đến tác động của công cụ DTBB đối với hoạt động của các NHTM, lãi suất và khối lượng tiền cung ứng tuy nhiên mới chỉ dừng lại ở mức độ phân tích định tính. Vì vậy, nghiên cứu này được thực hiện nhằm đánh giá tác động của việc điều chỉnh DTBB đến hai mục tiêu chính của CSTT là tăng trưởng kinh tế và lạm phát ở Việt Nam giai đoạn 2000-2014.

Cơ sở lý thuyết và các nghiên cứu thực nghiệm

Cơ sở lý thuyết

DTBB là số tiền các NHTM buộc phải duy trì trên một tài khoản tiền gửi tại NHTW. Số tiền này được xác định theo tỷ lệ phần trăm tính trên tổng số dư tiền gửi (tỷ lệ DTBB) trong một khoảng thời gian nhất định. Tỷ lệ DTBB là tỷ lệ giữa số lượng phương tiện thanh toán cần vô hiệu hóa trên tổng số tiền gửi huy động, nhằm điều chỉnh khả năng thanh toán (hoặc cho vay) của các NHTM (Mishkin, 2007).